

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Приймальна комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Голова приймальної комісії
ДВНЗ «УжНУ», ректор
_____ проф. Володимир СМОЛАНКА
_____ 2023 р.

ПРОГРАМА
вступного іспиту
«ПРЕЗЕНТАЦІЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПРОПОЗИЦІЙ»
для вступників на навчання
для здобуття ОС «Доктор філософії»
за спеціальністю 032 «Історія та археологія»
(на основі здобутого ОС «Магістр»)

РОЗРОБЛЕНО
Предметною екзаменаційною комісією
із спеціальності
032 Історія та археологія
Голова комісії:
д.і.н., проф. Неля ЖУЛКАНИЧ

1. Пояснювальна записка.

Загальні відомості. Правила прийому до аспірантури та докторантури Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» у 2023 році (далі – Правила прийому до аспірантури та докторантури, далі – ДВНЗ «УжНУ») розроблені Приймальною комісією ДВНЗ «УжНУ» відповідно до Умов прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2023 році та затверджені Вченою радою ДВНЗ «УжНУ» 4 квітня 2023 року, і є додатком до Правил прийому до ДВНЗ «УжНУ» у 2023 році. Правила прийому до аспірантури та докторантури діють протягом календарного року.

Згідно з Правилами прийому до аспірантури ДВНЗ «УжНУ» в 2023 році передбачене вступне випробування «Презентація дослідницьких пропозицій». До його складання допускаються особи, які мають освітній ступень «Спеціаліст», «Магістр». Презентація дослідницьких пропозицій – це форма вступного випробування, яка полягає в заслуховуванні та обговоренні наукового повідомлення вступника.

Мета вступного випробування – довести належний рівень знань та навичок вступника, необхідних для проведення власних наукових досліджень із спеціальності 032 – Історія та археологія. Під час вступного випробування вступнику необхідно:

- довести належний рівень своїх знань із спеціальності 032 – Історія та археологія;
- продемонструвати схильність до самостійного аналізу фундаментальних та прикладних наукових проблем з історії та археології;
- сформулювати та обґрунтувати вихідні наукові положення та ідеї, що будуть покладені в основу майбутнього дослідження.

2. Вимоги до дослідницької пропозиції у вигляді наукового тексту.

Дослідницька пропозиція – це науковий текст обсягом до 20 сторінок, підготовлений вступником до аспірантури, який є стислим викладом власних науково-дослідних ідей щодо розуміння змісту і перспектив дослідження обраної наукової проблеми. Дослідницька пропозиція має відповідати напрямам дисертаційних досліджень із спеціальності 032 – Історія та археологія, визначених освітньо-науковою програмою, та демонструвати наукову обізнаність вступника, розуміння характеру й змісту дослідження обраної наукової проблеми, володіння методикою проведення наукових досліджень. Виклад матеріалу не може обмежуватися лише описовим підходом до розкриття обраної теми, а має відображати авторську аналітичну оцінку стану досліджуваної проблеми та самостійні висновки.

Дослідницька пропозиція у вигляді наукового тексту має враховувати наступні вимоги:

- 1) коректно і критично осмислювати існуючі погляди науковців на окремі теоретичні й практичні проблеми історії та археології;
- 2) системно і комплексно висвітлити та аналізувати досліджувані історичні факти та явища;
- 3) наукова робота повинна відображати дотримання етичних норм проведення наукових досліджень, тобто бути забезпеченою науковим апаратом (посилання, наведення цитат, вказівка на джерела використовуваних у роботі таблиць, схем, статистичних даних тощо) та не містити плагіату;

- 4) робота має бути оформлена згідно з визначеними вимогами до наукових текстів.

Науковий текст дослідницьких пропозицій повинен включати:

- 1) назву та зміст роботи;
- 2) вступ (мета і наукові завдання, короткий огляд ступеня вивченості предмета дослідження, стисле обґрунтування актуальності дослідження, методологія дослідження);
- 3) основну частину, в якій висвітлюються основні проблеми дослідження;
- 4) висновки, в яких визначаються основні підсумки та перспективи дослідження;
- 5) список використаних джерел та літератури.

Папір для написання роботи використовується лише стандартного формату А4. Текст потрібно друкувати через 1,5 міждрядкового інтервалу на одній сторінці (або з двох боків) аркуша

та розміщувати так, щоб залишались поля зліва - 30 мм, справа - 10 мм, зверху та знизу - 20 мм. Текстовий редактор Microsoft Word, шрифт 14 кегля, гарнітура шрифту – Times New Roman.

Структура наукового тексту дослідницьких пропозицій відповідно до обраного напрямку наукового дослідження: титульна сторінка, зміст, вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел та літератури.

Кількість джерел у списку використаної літератури – не менше 20, у тому числі виданих впродовж останніх десяти років, з них – принаймні 5 іноземних.

Сторінки роботи слід нумерувати арабськими цифрами без знака №, дотримуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту роботи. Титульний аркуш включають до загальної нумерації сторінок роботи, але на ньому номер сторінки не проставляють, на наступних сторінках номер сторінки зазначають у правому верхньому куті сторінки без крапки у кінці.

Дослідницька пропозиція у вигляді наукового тексту подається у відділ аспірантури та докторантури ДВНЗ «УжНУ». Крім текстового варіанту, готується її слайд-презентація.

3. Вимоги до презентації дослідницької пропозиції.

Під час вступного випробування «Презентація дослідницьких пропозицій» вступник робить презентацію дослідницької пропозиції з використанням програмного продукту Microsoft PowerPoint. Тривалість презентації не повинна перевищувати 10-12 хвилин. Кожен слайд має бути викладений чітко, лаконічно і не містити неоднозначних формулювань. Презентація не має перевищувати 12 слайдів.

Структура презентації дослідницької пропозиції має включати:

1) інформацію про дослідника. У цьому розділі вказуються ПІБ особи, яка вступає до аспірантури, ПІБ, науковий ступінь та вчене звання потенційного наукового керівника, назва кафедри, на якій передбачається виконувати дисертаційне дослідження. Також тут може бути відображена інформація щодо публікацій, досвіду проведення чи участі в інших дослідженнях вступника до аспірантури (1 слайд).

2) тему дослідження. Тема майбутнього наукового дослідження може ініціюватися вступником, подаватися на розгляд кафедри і враховуватися за умови забезпечення актуальності проблеми, відповідності спеціальності 032 – Історія та археологія та фокусу ОНП «Історія та археологія» (1 слайд);

3) вступ. Він має обов'язково містити формулювання мети і наукового завдання, короткий огляд ступеня вивченості предмета дослідження, стисле обґрунтування актуальності дослідження (1-2 слайди);

4) методологію дослідження. Крім загальнонаукових і спеціальних методів, а також інструментів, які планується використати в процесі реалізації дослідження, в цьому розділі бажано обґрунтувати підходи до формування вибіркової сукупності дослідження, шляхи розв'язання поставлених завдань, етичні засади дослідження, забезпечення контролю якості проведення дослідження тощо (1 слайд);

5) основну частину, в якій висвітлюються основні проблеми та ступінь їхнього дослідження (2 – 3 слайди);

6) висновки, в яких визначаються основні підсумки дослідження. У цій частині слід описати очікувані наукові результати пропонованого дослідження та їх можливе практичне застосування (1 – 2 слайди);

7) список використаних джерел та літератури (1 – 2 слайди).

Презентація дослідницької пропозиції складається з таких частин:

1) доповідь вступника до аспірантури.

2) відповіді на поставлені запитання.

Доповідь складається із трьох смислових частин, які відповідають за змістом вступу, основній частині та перспективним висновкам наукової роботи. У вступі доповіді висвітлюється актуальність досліджуваної теми, формулюють об'єкт, предмет, мету та завдання дослідження. Основна частина має розкривати суть, методику й особливості організації та проведення наукового

дослідження й містити аналіз отриманих результатів із демонстрацією плану проспекту наукового дослідження. У висновках наводяться головні перспективні результати дослідження і визначається теоретичне та практичне значення отриманих результатів та можливі перспективи його подальшого вирішення. Рекомендується також не тільки розповісти про майбутню наукову роботу, а й продемонструвати наявні досягнення вступника (успішність навчання, досвід роботи за спеціальністю, наявність публікацій, у тому числі у зарубіжних наукометричних виданнях, стажування, участь в наукових заходах тощо).

Культура мовлення та дотримання регламенту є обов'язковими елементами культури й етики презентації дослідницької пропозиції.

4. Критерії оцінювання презентації дослідницької пропозиції.

Оцінювання презентації дослідницької пропозиції вступників на ОНП «Історія та археологія» за спеціальністю 032 – Історія та археологія здійснюється членами предметної комісії за критеріями наукової новизни, обґрунтованості, актуальності, проблемності на основі аналізу доповіді та її представлення.

Критерії оцінювання презентації дослідницьких пропозицій:

- 1) Уміння сформулювати тему й обґрунтувати її актуальність.
- 2) Рівень критичного аналізу.
- 3) Аналіз сучасних наукових джерел.
- 4) Якість подання передбачуваних результатів дослідження.
- 5) Творчий підхід, самостійність, оригінальність в опрацюванні матеріалу.
- 6) Мовне оформлення та володіння стилем наукового викладу.
- 7) Використання під час захисту засобів унаочнення та якість їх виконання.
- 8) Вміння коректно, стисло, точно відповідати на запитання
- 9) Наявні наукові досягнення вступника.

Оцінка презентації дослідницьких пропозицій та досягнень виводиться на підставі підсумування балів, виставлених членами Фахової предметної комісії.

Загальні критерії оцінювання презентації дослідницької пропозиції

Бали	Критерії оцінювання
190 – 200	Зроблена презентація забезпечує повне розкриття теми та містить елементи новизни. Наукова пропозиція містить значний різноманітний масив опрацьованих джерел, критичний огляд наукової літератури, узагальнення і висновки, які дозволяють чітко визначити авторську позицію. Автор планує використовувати у дослідженні сучасний аналітичний методологічний інструментарій. Запропонована тема має практичну цінність, проблема розкрита адекватно обраній темі. Доповідь логічна, повна, стисла, проілюстрована бездоганно оформленими наочними матеріалами. Відповіді на запитання правильні, стислі, аргументовані. Наявні наукові досягнення вступника.
150 – 190	Тема розкрита, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру. У презентації зустрічається порушення логіки викладу. Аналіз літературних джерел зроблений поверхнево, інколи відсутні узагальнення, наукова полеміка, авторські висновки, посилання на першоджерела. Подана тема не має достатнього аналітичного обґрунтування доцільності її реалізації. Відповіді на питання загалом

	правильні, вступник добре знає предмет роботи.
100 – 150	Тема роботи в основному розкрита, але мають місце недоліки змістовного характеру, відсутні узагальнення, авторські висновки. Порушена логіка представленого матеріалу. Є зауваження щодо оформлення тексту дослідження та презентації. Доповідь прочитана за текстом, вступник не володіє окремими питаннями теми, не всі відповіді на запитання членів комісії правильні або повні. Наочні матеріали не відображають зміст передбачуваного дослідження.
Менше 100	Тема і мета роботи не сформульовані або не визначені, змістовне наповнення не відповідає темі дослідження. Відсутня логіка у побудові дослідження. Важко визначити ступінь самостійності представлених матеріалів. Обґрунтування запропонованих пропозицій відсутнє. Оформлення має суттєві недоліки. Доповідь не відображає змісту роботи, більшість відповідей на запитання неточні або неправильні. Вступник не володіє предметом дослідження. Наочні матеріали відсутні.